

Bestecilik ve eczacılık bir potada eridiğinde

ALİ DARMAR

GÖKYÜZÜ DAMLALARI
Rahsan Apay
rahsanapay@gmail.com

En son ne zaman yağmurun müziğini duydunuz? Ya da gökyüzünün eşsiz renklerini fark ettiniz? Bugün gökyüzüne baktınız mı? Belki gökten size, sizin için "Gökyüzü Damlaları" yağmıştır... Gökyüzü kadar geniş yüreklerimizden taşanlar bazen bir ninniye bazen de senfoniye dönüşür... Dönüşen yalnızca ses değildir... "Müzik Damlaları"nın yaratıcı, dönüştürücü ve ilham verici etkisini bilen, gökyüzü kadar geniş olduğunu hatırlamaya çalışan insandır aslında...

Değerli Andante okuyucuları, "Gökyüzü Damlaları" başlıklı köşemizin bu sayıdaki konuğu, besteleriyle yaşamın sırlarını ruhumuza fısıldayan, öğrencileriyle bu bilgi mirasını paylaşmaktan çekinmeyen ve öğrencilerinin farklı yaratıcılık özelliklerine önem ve değer vererek, özgür, farkındalığı yüksek sanatçılar yetiştirme kararlılığıyla ve tutkusuyla ışık tutan değerli piyanist ve besteci Ali Darmar...

Hayatın bir tesadüf olmadığını düşünürsek, müziğe yönlendirilmenizi nasıl yorumlarsınız?

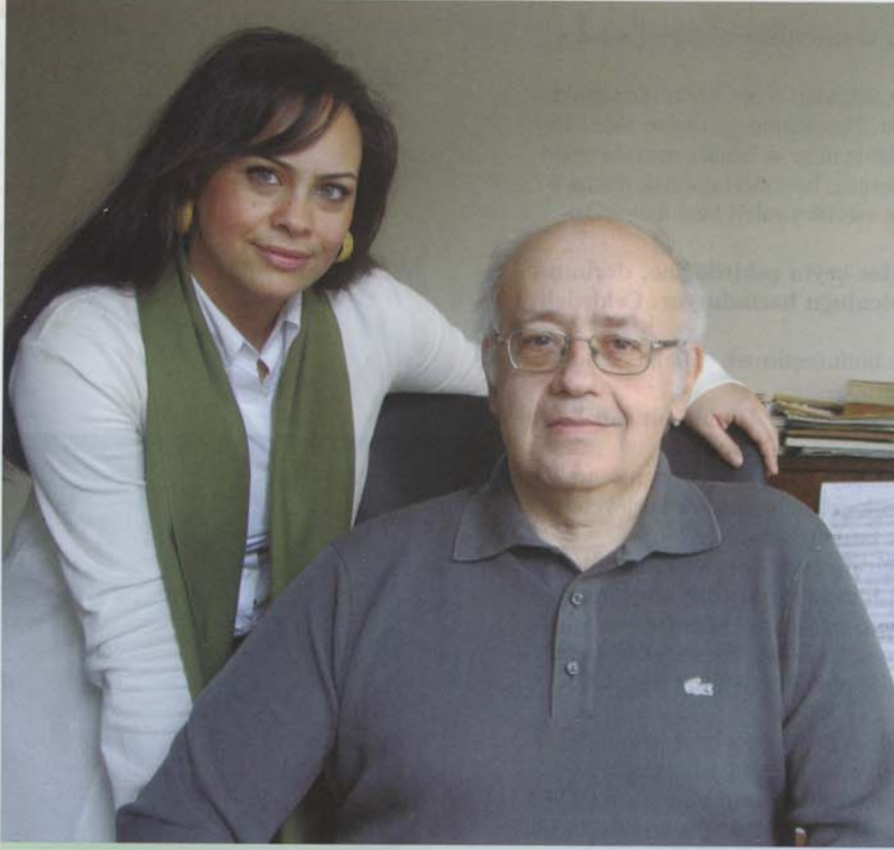
Evde bir piyano vardı. Ablam çalardı. Bir gün hiç unutmuyorum ablamın dersi bitmişti ve hoca gitmek üzereydi. Birden piyanonun başına oturdum ve çalmaya başladım. Niyetim hocayı geri döndürmekti. Çok kararlıydım ve başardım da. Piyano dersi almak istiyordum çünkü. Hoca geri döndü ve bana ders vermek istediğini söyledi. Müziğe başlamam belki bir tesadüftü ama yedi yaşında bu kararlılığı sergileyebilmişim.

Müziğe bu denli kararlı ve tutkulu bir yaklaşım içindeyken radikal bir kararla farmakoloji eğitimi almaya karar verdiniz. Bu süreç hayatınızın hangi evresinde, nasıl gelişti?

Konservatuvar yıllarında rahatsızlanarak okulu bırakmak zorunda kaldım. Müzikten ayrı kaldığım dört yıl içerisinde lise eğitimimi tamamladım ve kendi isteğimle, müziğe yeniden başladım. Önce Madam Popie (Mihailides) ve ardından Ferdi Statzer ile çalışmalarına devam ettim. Bu sırada Eczacılık Fakültesi'ni bitirmiştım. Sonra da Fransa'ya gittim. **Bestecilik ve tıp birbirlerinden çok farklı görünmelerine karşın dikkatle bakıldığında pek çok ortak noktada birleştikleri görülüyor. Her iki mesleğin de deneme, yanılma, araştırma ve yaratıcılığa**

Ali DARMAR

1946 yılında doğdu. İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda Verda Ün, Ferdi Ştätzer ve Popi Mihailides ile piyano çalıştı. İstanbul Eczacılık Yüksek Okulu'nu bitirdikten sonra 1974'te Paris'e giderek Nadia Boulanger ve Annette Dieudonne'un öğrencisi oldu. Aynı zamanda, Ecole Normale de Musique'e kayıt olarak Germaine Mounier ile çalıştı. 1976'da Unesco bursu ve 1981'de Fransız hükümeti bursu kazanan Ali Darmar, Ulusal Rueil Malmaison Konservatuvarı'nda Tony Aubin'in yönetiminde kompozisyon bölümünü bitirmenin yanı sıra Ecole Normale de Musique'de Jacques Casterede'in sınıfından yüksek kompozisyon diploması aldı. İlk besteleri 1964'te piyano öğretmeni Ferdi Ştätzer'in özendirmesiyle ortaya çıktı. Çalışmaları melodiye dayalı bir yapı içinde, önceki kuşak Türk bestecilerin birikimi ve Fransa'daki çağdaş akımların etkisinde olup Yeni-Romantizm kavramlarının peşindedir. Rueil Malmaison Ulusal Konservatuvarı'nın gümüş madalyasını kazanan Ali Darmar, 1985'de Sevda-Cenap And Vakfı Gençlik Şarkısı Beste Yarışması'nda Başarı Ödülü aldı. Bestecinin eserleri arasında; orkestra için "Sümela" ve "Metamorfoz", "Metroda" adlı bale müziği, piyano prelüdlere, piyano sonati, iki piyano için "Dans" ve "Kâtibim Fantezisi", eşlik-siz koro parçaları ve liedleri bulunmaktadır.

RAHŞAN APAY

İstanbul'da müzisyen bir aileden doğan Apay, müzik hayatına beş yaşında piyano ile başladı ve 11 yaşında MSGSÜ Devlet Konservatuvarı'nda Prof. Reşit Erzin'in sınıfında devam etti. Mezuniyeti sonrasında Alexander Rudin, Philippe Müller, Raphael Pidoux gibi ünlü viyoloncelcilerle çalışmalar yapan sanatçı Fransa ve İtalya'da Prof. Frans Helmerssohn, Pierre Farulli ve Andre Nannoni ile çalışmalar yaptı, Accademia Musicale Chigiana'da oda müziği diploması aldı. Sanatçı ülkemizde verdiği pek çok solo konserin yanında Almanya, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Macaristan'da önemli konser salonlarında çeşitli orkestralar eşliğinde konserler ve solo resitaller verdi. Geçtiğimiz yıl TRT için Adnan Saygun'un 100. Doğum Yıldönümü anısına bestecinin Viyoloncel Konçertosu ve Solo Çello için Partita'sının kaydını gerçekleştiren ve Atina'da bu eserleri icra eden sanatçı aynı zamanda CRR İstanbul Senfoni Orkestrası baş viyoloncelcisi olarak görev yapıyor.

bağlamında bir gelişme, bir zenginlik olarak görüyorum.

Nihai hedef, melodik bir yapı mıdır sizin için?

Evet, benim için melodi önemlidir.

Sizce, sanatçının salondaki dinleyicileri ortak bir enerjide salınabilmesi ve yekvücut olabilmesi için egolarından ne kadar arınabilmiş olması gereklidir?

Epeyi arınabilmiş olması gereklidir. Çok verici olması gerekir. İyi bir dinleyiciyseniz eğer, sanatçının karakterini çalışından aşağı yukarı anlayabilirsiniz. Temkinli midir, sakin midir, verici midir, dürüst müdür?

Bunların hepsi meydana çıkar. Neden? Çünkü sanatçı beyinle çalar. Çaldığına hâkim olabilmek, sergilemek ve bunu paylaşmak.

Zannediyorum iletişimdeki beyin dalgalarıyla da ilgili bir şey bu. Sanatçının ruhundaki ve beynindeki dalgalar, algılamaya açısından dinleyiciyi etkiliyor ve bunun neticesinde bütünleşme gerçekleşiyor. Mesela ben ders verdiğim zaman öğrencim, "Hocam ben sizin yanınızda başka türlü çalışıyorum. Siz beni çaldırtıyorsunuz" diyor bana. Bu nasıl oluyor bilemiyorum ama sanırım benim sergilediğim istek ve yayınladığım beyin dalgalarıyla ilgili. Karşımdakine bir şeyler aktarmayı çok seviyorum. Gönülümü veriyorum, çok samimi bir şekilde bunu yaptığım zaman o da bunu algılayıp içselleştiriyor. Bazı hocalar bir tür lokomotif görevi üstlenir ve karşısındakini peşinden sürüklemeye kalkar. İşte o tüm zaman heyecan ortadan kalkıyor. **A**

Gökyüzü Damlaları TRT Radyo 3'de

Rahşan Apay'ın imzasını taşıyan "Gökyüzü Damlaları", TRT Radyo 3'ün 2009 yılındaki yeni İstanbul yapımlarından biri. Apay, her cumartesi öğleden sonra 15.00-16.00 saatleri arasında yayımlanan programında klasik müzik dünyamızın önde gelen besteci ve yorumcularıyla kendi mekânlarında içten söyleşiler gerçekleştiriyor. Bugüne kadar programa Fazıl Say, Cihat Aşkın, İdil Biret, Ali Darmar, Anjelika Akbar gibi isimler konuk olup; yaşama ve sanata dair görüşlerini dinleyenleriyle paylaşma olanağı buldular. Yazarmız, bu söyleşilerin içinden seçtiklerini, aynı adı taşıyan köşesinde bundan böyle Andante okurlarıyla da paylaşacak.

dair ortak süreçleri var. Yaratım aşamasında bu benzerlikler birbirini nasıl ve ne şekilde besledi?

Müzikte ilk önce analitik bir çalışma yapılır ve bunun ardından sentez gelir. Eczacılıkta da hem analiz hem de sentez laboratuvarlarımız vardır. Parçalamak ve ondan sonra birleştirmek... Her ikisinin de işleyiş ve yaratım mekaniği aynıdır ve bunlar aynı süreçleri kapsar. Farmakozideki keşi almak, salgı tüyünü incelemek, hücreleri görmek daima ilgimi çekmiştir ve tabii ayrıca renkler de... Eczacılığın estetik yönleri beni daima ilgilendirdi.

Öyleyse yine ortak bir bakış açısı söz konusu. Her şeyin çekirdeğine, derinine inme arzusu. Bestecilik de kendi içinde aynı yolculuğu barındırıyor. Çekirdekten yola çıkarak yaratım ve bütüne varım.

Evet, beyin aynı şekilde işliyor çünkü. Parçalamak ve bütünleştirmek... Belki de bu yüzden tıpla uğraşanların bu denli yakınlıkları var müzikle.

Bestelerinizi yaparken nasıl bir plan içinde ilerliyorsunuz? Bitmiş bir müziği mi kaleme alıyorsunuz yoksa her ölçü bir diğerinin öncüsü mü?

Eserin omurgası ve anlamıyla ilgili mutlaka bir plan oluşuyor kafamda. Ondan sonraki gelişim kendi kendine oluveriyor. Bu gelişim bazen çok çabuk bir şekilde ilerleyebilirken bazen de durabiliyor. O zaman da ısrar etmemek lazım (Gültüşmeler).

Her sanatçının farklı bir misyonu var. Kimi Doğu ile Batı arasında bir kültür köprüsü olurken, kimi de bir toplumun yıllarca içinde biriktirdiği duygulara neşter vurarak, sanat yoluyla duyguları dönüşüme uğrattırıyor. Kimileri ise yaratılmış olanı aktarmak ve anlatmakla görevli sayıyor kendini. Sizce, sizin müziğiniz ve var oluşunuz, düşünsel, ruhsal ve fiziksel olarak nasıl bir misyona hizmet ediyor?

Bilemiyorum. Bir yere kadar düşünebiliyorum ama bir yerden sonra beni çok aşıyor. Örneğin, "Metamorfoz" adlı eserimde, big-bang ve gelişimi anlatmak istedim. İçinde dünyada yaşanan savaşlar ve kaos da var. Big-bang kaotik bir olay ama bunun paralelinde yaşamda da bir takım karışıklıklar söz konusu. Ancak, her karışıklığın ve kaosun sonunda daha iyiye ve huzurlu bir yaşama doğru gitme düşüncesi ortaya çıkıyor.

Bunu anlatabilmek için bir araç kullanmak gerekiyor. Bunlardan bir tanesi de "mistsizm" ki eserde bu aracı kullandım. Geçişlerde her zaman bir metamorfoz vardı. En sonunda ölüme kadar geldi. Ölümlük ve ölümden sonrasında da bir metamorfoz var. Ölen bir kişinin fizyonomisine baktığımız zaman, huzurlu bir ifadeyle karşılaşırız. Demek ki yine bir metamorfoze olma hali söz konusu. Dünyanın yaradılışından itibaren kaos ve ardından metamorfoz var. Yani hep artılar ve eksiler. Eksiler artılara dönüşüyor ve ondan sonra gelişim meydana geliyor, değişim ve gelişim...

Ülkemizde yerel ezgilerimizi kullanmaktan kaçınmayan, melodik yapıyı ön planda tutan bir bestecilik anlayışı olmakla birlikte deneysel çalışma arayışları da söz konusu. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Müzik hiçbir zaman geriye gitmez. Bu da müzik tarihinde bir dönemdir ve ben bunu da faydalı bir dönem olarak görüyorum. Laboratuvar düzeninde yapılan müziğin üzerine melodik bir şeyler de yapılabilir. Benim fikrim bu yönde. Bu bir zenginliktir. Gereğinde onu efekt olarak kullanıp, üzerine melodik bir yapı oturtmak. Ben bunu olanaklar

Kur'an okuyanların mırıltısı besteciliğini tetikledi

Hangi duygu halleri sizi yaratım içine sokar?

Çok somut bir şeyden etkilenecek ortaya çıktığı gibi neden ve nasıl etkilendiğimi bilmeden ortaya çıktığı da oluyor. İki yıl önce annemi kaybettim. Gömüldüğü günün akşamı yapılan duada ritüellere uygun olarak önce Kur'an okundu ve ardından da duası yapıldı. En son duaya geçmeden önceki bölümde hocaların birbirleriyle bir mırıltı halinde konuşmaları, bana değişik geldi birdenbire. O an her şey bitti. Çok üzüntülü bir anımda geldi. Ve bu fikri keman-piyano için yazdığım eserimin piyanodaki ilk giriş tremoloları olarak kullandım. Bu yapıya uygun olarak, mistik bir tema buldum ve o şekilde de gelişti. Eserde de mistik bir teslimiyet hâkim.

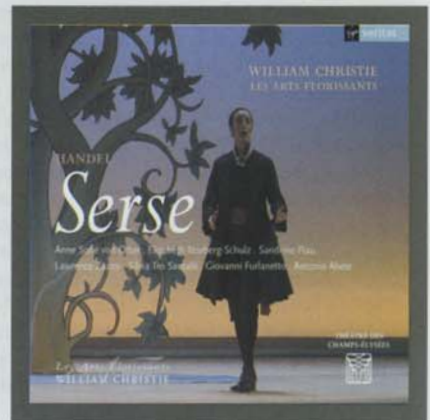
Please Visit
www.emiclassics.com

EMI
CLASSICS

NEW ALBUMS

GAUCIER CAPUÇON
DVORAK

WILLIAM CHRISTIE
HANDEL - SERSE

Music from **EMI**
www.emikent.com.tr